

ใบความรู้ เรื่อง ตำแหน่งประโยคใจความสำคัญของย่อหน้า
หน่วยที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ (๓)
รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ย่อหน้าเป็นข้อความตอนหนึ่งอันประกอบด้วยใจความสำคัญอย่างหนึ่ง กับเนื้อความ ขยายให้ชัดเจน ข้อความหนึ่งย่อหน้าจะกล่าวถึงเรื่องเรื่องเดียวเท่านั้น การฝึกจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการจับใจความข้อความยาวๆ ได้เป็นอย่างดี ข้อความหนึ่งย่อหน้าประกอบด้วย

๑. **ประโยคใจความสำคัญหรือประโยคหลัก** ที่สรุปความคิดของข้อเขียนตอนนั้นไว้ทั้งหมดประโยคทำนองนี้จะอยู่ส่วนใดของย่อหน้าก็ได้ แต่ที่นิยมมากคือ อยู่ต้นหรือท้ายย่อหน้า อย่างไรก็ตามข้อเขียนบางย่อหน้าอาจไม่มีประโยคใจความสำคัญเลยก็ได้ ในกรณีนี้ผู้อ่านจะต้องสรุปใจความสำคัญเอง

๒. **ประโยคขยายความ** เป็นข้อความขยายสนับสนุนประโยคใจความสำคัญให้ชัดเจนขึ้น

ตัวอย่าง

๑) ใจความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า

ความแตกต่างของมนุษย์และสัตว์อีกประการหนึ่งที่เห็นเด่นชัด คือเรื่องของการใช้ภาษา มนุษย์สามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดออกมาเป็นตัวเขียน คือ เป็นภาษาหนังสือสำหรับให้ผู้อื่นอ่านและเข้าใจตรงตามที่ต้องการ แต่สัตว์ใช้ได้แต่เสียงเท่านั้นในการสื่อสาร แม้แต่เสียงหลายท่านก็ยังมีความเห็นว่าสัตว์จะทำเสียงเพื่อแสดงความรู้สึก เช่น โกรธ หิว เจ็บปวด เท่านั้น เสียงของสัตว์ไม่อาจสื่อความหมายได้ละเอียดลออเท่าภาษาพูดของมนุษย์

(จันทร์ศรี นิตยฤกษ์ ๒๕๒๕, ๔-๕)

๒) ใจความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า

ภายในวงงานศิลปะประเภทหนึ่งๆ มีรูปแบบของศิลปะนั้นแยกออกไป จิตรกรรมก็มีการวาดและระบายสีบนผาผนัง วาดเป็นเส้นบนกระดาน วาดและระบายเป็นภาพเล็กเป็นภาพใหญ่เป็นรูปคนรูปภูมิประเทศและอื่นๆ วรรณคดีก็เข้าในลักษณะนี้ รูปแบบของวรรณคดีไทยก็มีหลายแบบ ถ้านับวรรณคดีต่างประเทศทั่วโลกก็มีรูปแบบเกือบจะนับไม่ถ้วน คุณภาพของวรรณคดีขึ้นอยู่กับรูปแบบจะมีความดีหรือความบกพร่องภายในวงของรูปแบบแต่ละรูปแบบ การพิจารณาวรรณคดีจึงเป็นไปตามรูปแบบแต่ละรูปๆ นั้น

(บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ๒๕๑๗, ๒)

๓) ใจความสำคัญอยู่กลางย่อหน้า

ดังได้กล่าวมาแล้ว การที่จะเป็นผู้ฟังที่ดีได้นั้นจะต้องมีการฝึกฝนจนเรียนรู้ ฉะนั้นครูจึงเป็นผู้ที่มีโอกาสดีกว่าคนอื่นๆ ในการฝึกนิสัยการฟังที่ดีให้แก่เยาวชนที่จะเป็นผู้นำของชาติในอนาคตครูไม่ควรมองข้ามความสำคัญของการฟังไป ควรระลึกไว้เสมอว่า การฟังมีความสำคัญเท่าๆ กับการพูด การอ่านและการเขียน ถ้าผู้ฟังรู้จักฟังแล้วการฟังก็จะมีประโยชน์มาก แต่ถ้าผู้ฟังไม่รู้จักรับฟัง ผู้ฟังก็จะไม่ได้รับผลประโยชน์อะไรเลย แต่ในทางตรงกันข้าม บางครั้งก็อาจจะมีโทษอันร้ายแรงเกิดขึ้นอีกด้วย

(ฉัตรวรรณ ตันนะรัตน์ ๒๕๑๙, ๖๘)

๔) ใจความสำคัญอยู่ต้นและท้ายย่อหน้า

ศิลปวัฒนธรรมในบ้านเมืองเรามักจะสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ตัวอย่างบางคนชอบปลูกไม้ดอกไม้ผล เมื่อเกิดดอกออกผลก็ชื่นใจ เกิดความคิดที่จะทำดอกผลนั้นให้คงทนน่าดูยิ่งขึ้น จึงมีผู้นำผลไม้มาประดิษฐ์ลวดลาย แล้วจัดวางในภาชนะให้มองดูแปลกตาน่ารับประทานลวดลายนั้นเกิดจากการตัด ผ่า ปอก ควั่นและแกะสลัก ส่วนไม้ดอกที่ออกดอก ก็นำมาผูกมัดเป็นช่อบ้าง เป็นพวงเป็นพู่บ้าง เสียบเป็นพุ่มหรือปักลงในแจกันก็ได้ตามแต่จะเห็นงาม ชีวิตชาวไทยกับศิลปะความงามจึงแยกกันไม่ออก

(การเตรียมเพื่อการพูดและการเขียน, ฉัตรวรรณ ตันนะรัตน์)